

Nowy

Kurier Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

Sobota, dnia 2 października 1915 r.

Redakcja i administracja „Nowego Kurjera Łódzkiego“ mieści się przy ul. Zachodniej № 37. Interesowani do redakcji, zgłaszając się mogą od 11 pół do 3 po poł. i od 6 do 7 wiecz. Administracja otwarta od 8 rano do 7 wiecz. Adres telegraficzny „Łódź-Kurier“.

Prenumerata w Łodzi wynosi rocznie 12 msk., półrocznie 6 msk., miesięcznie 1 msk. Za odnośnienie do domu lub przesyłką pocztową dolicza się 40 fen. miesięcznie. Za przesyłkę zagranicą dolicza się 1 markę miesięcznie. Zmiana adresu 40 fen. Telef. Nr. 253.

Cena ogłoszeń: I-sza strona 1 msk. za wiersz lub jego miejsce, nadstawa 1 msk., nekrologi i reklamy 40 f., ogłoszenia zwykłe 20 f., ogłoszenia drobne 4 f. za wyraz. Wyższe stawki za najdłuższe: I-sza strona 1 msk., reklamy do 10 lin. wyszukane 24 fen. za wiersz lub jego miejsce w tekście 1.50 msk.

Rękopisów nade stanych redakcja nie zwraca, za artykuły z góry ceną nieoznaczone, honorarjów administracja wypłacać nie będzie.

Łódź dla Konstancynowa. Teatr POLSKI (Cegiel. 63)

Two Dramatyczne im. Korzeniowskiego w Łodzi. We wtorek, dnia 5 Października 1915 roku o godzinie 6 i pół wiecz.

Na powiększenie funduszów Komit. Obywatelskiego niesienia pomocy biednym w Konstancynowie.

Gra Serc

Sztuka woj. i wojenna w 3 aktach
Stefana Miedrzyńskiego.

Pozostałe bilety wcześniej nabywać można w księgarni W-nego Fiszera, (Piotrkowska 48), a w dzień przedstaw. w kasie teatru.

Dlaczego Rosja zwalcza Niemcy.

Miesięcznik „Grenzboten“ w numerze z dnia 1-go września zamieszcza ciekawy artykuł p. t. „Dlaczego Rosja nas zwalcza“. Autorem tego artykułu jest Calc Videns, który dłuższy czas mieszkając w Rosji, doskonale obeznany jest ze stosunkami rosyjskimi.

Po bliższem oświetleniu historycznym i ekonomicznem powodów konfliktu przez Rosję podawanych, które autor dzieli na istotne, pomocnicze i pozorne, dochodzi on do wniosku, że najistotniejszym, tradycją przekazanym i w niezmienną silę dziś na przyszłość trwającym jest konflikt o cieśniny morskie. Wnioski stąd przez autora wysnute przytoczymy tu dosłownie:

„Dziś już prawie z pewnością przyjąć można, że Rosja celu swej wojny nie osiągnie, przeciwnie cieśniny znajdują się w silniejszym posiadaniu Turków, niż kiedykolwiek. A więc istotny powód wojny pozostanie, a nawet będzie wciąż rósł na sile wraz z wzrastającym handlem Rosji. Chodzi więc tylko o kwestję czasu, zupełnie jak po wojnie japońskiej i znowu znajdujemy na szachownicy politycznej Rosję jako silną figurę stojącą w obozie wrogów. Tem więcej, że upokorzona Rosja spragniona będzie odwetu. Będziemy więc teraz poza zachodnim sąsiadem mieli i wschodniego, który gotuje nam zemstę. Także i dom panujący nie w tem nie będzie mógł zmienić, nawet gdyby tego pragnął; trzeba sobie jasno zdawać z tego sprawy, że przegrana wojna przyniesie Rosji wewnętrzną, polityczną wojnę, mogącą się przytem dźnąć przewrót, których dziś przewidzieć nie można w każdym razie jednak carskie samowładztwo chyba już bezpowrotnie należy do przeszłości. Wtedy dopiero Rosja będzie rzeczywiście groźnym przeciwnikiem, przypuszczać, że z nadchodzącą katastrofą wyjdzie w niewiele tylko uszczuplonych granicach. Jej dzisiejsze 150 milionów mieszkańców po większej części pozbawionych oświaty, stanie po dwudziestu latach jako 200 do 250 milionów o wiele wyżej stojących ludzi na placu boju i zażąda odwetu; rosyjski nieporządek pod innym rządem znacznie się ukróci i stana przed nami armie lepiej uzbrojone, lepiej prowadzone i lepszym duchem

przejęte niż dzisiejsze. Jakie się tu gotuje niebezpieczeństwo dla naszej narodowej przyszłości, łatwo zmiarkować. Obyśmy mieli dosyć politycznego dalekowidztwa, aby pośród dymiących gruzów dnia dzisiejszego dojrzeć straszny posiew jutra!

Ale można jeszcze zarzucić, że Rosja przecież może wyrzeknie się swych snów o Dardaniach, gdy wojnę przegra i wtedy utworzyłaby się podstawa, na którejby można po pewnym czasie wrócić do dawnych stosunków; byłyby one tem serdeczniejsze, im więcej by się na polach bitew zyskało wzajemnego szacunku dla siebie, który tylko umacnia takie stosunki. Piszący jest zdania, że ten wypadek mógłby zajść tylko wtedy, jeżeliby Rosja wyszła z tej wojny zupełnie i trwale establoną. Nie jest to niemożliwym, gdyż jest rzeczą nienaturalną, by w państwie panował naród, który stanowi tylko pięćdziesiąt procent całej ludności i to stojący w znacznej części na wyższym stopniu kultury, niż naród panujący. Jeżeli się uda wrócić Rosjan sobie samym, to znaczy skonstruować państwo, które składałoby się tylko z Rosjan, wtedy byłoby osiągnięty ten stopień słabości, któryby ich mógł zmusić do wyrzeczenia się niejednych rozszczeń, między innymi Dardanieli. Dość Rosja zasiała nienawiść wśród swoich ludów obcej narodowości, aby to zadanie ułatwić: Oderwana Polska, Finlandja, Kraje nadbałtyckie, Besarabia, samodzielna Matorus, do Turcji dołączony mahometkański kraj Zakaspjski spełniłyby cel powyższy. Jeżeli takie, lub podobne przewręty możliwe są do skutecznienia, mogłyby Niemcy spokojnie patrzeć w przyszłość, jeśli się to nie uda, wtedy pierwszy dzień pokoju musi być równocześnie pierwszym dniem wyłożonych zbrojeń do przyszłej wojny z Rosją o cieśniny morskie.

Wokół wojny.

Odrzucone propozycje koalicji.

Pismo węgierskie „Az-Est“ donosi z Sofji, że prezes ministrów odrzucił najnowszą propozycję koalicji, polegającą na tem, że kosztem neutralności bułgarskiej obsadzi koalicja Macedoniję swemi wojskami, a po wojnie odstąpi Bułgarii żądane przez nią terytorja.

Radosławow oświadczył przedstawicielom koalicji, że ukazanie się w Macedonji wojsk koalicyjnych uważane będzie za akt przeciw Bułgarii skierowany.

Podróż prezesa ministrów bułgarskich do Berlina?

Ze Sofji donoszą do „Neues Wiener Journal“, że prezes ministrów bułgarskich, zamierza wkrótce udać się do Berlina. Wiadomość ta została półurzędowo potwierdzona. Jako cel podróży podają tu chęć odwiezienia przez Radosławowa jednego z synów swoich, zajmującego stanowisko attaché przy ambasadzie bułgarskiej w Berlinie. Publiczność przypisuje jednakże tej podróży tendencje polityczne i wielkie znaczenie.

Pisma bułgarskie z zadowoleniem i entuzjazmem mówią o tej podróży, która jeszcze zbliży Bułgarję do państw centralnych.

300,000 kilometrów kwadratowych terenu rosyjskiego w ręku sprzymierzeńców.

Według danych prasy polskiej zaboru austriackiego z dnia 27 września obsadziły dotąd wojska niemieckie i austro-węgierskie na widowni wschodniej, 294,495 kilometrów kwadratowych terenu rosyjskiego co stanowi obszar 3 i pół razy większy, niż cała Galicja i więcej niż połowa Rzeszy niemieckiej.

Dyktatura czy zwołanie Dumy?

Prasa prawicowa w Rosji w szczególności „Kołokol“, „Ruskeje Znamia“ domaga się zaprowadzenia dyktatury i stosowania najostrejszych represji wobec opozycji. „Nowoje Wremia“ zaś popiera prasę liberalną w jej żądaniu ponownego zwołania Dumy i stworzenia gabinetu ministerjalnego, który cieszyłby się zaufaniem narodu.

Strajk zecerów w Moskwie.

„Deutsche Tageszeitung“ donosi: Ruch robotniczy w Moskwie przybrał reżimiarzy, które żywo niepokoją koła rządowe. Zecerzy i pracownicy drukarni porzucili pracę, tak że za wyjątkiem pisma „Rannije Utro“ wszystkie pisma moskiewskie nie wychodzą.

Zmiana w dowództwie wioskiem.

Według „Berl. Tagebl.“ ma nastąpić zmiana w głównem dowództwie nad armją wioską. Cadornę ma zastąpić generał Porro.

Zamknięcie granicy francusko-szwajcarskiej.

Agencja Havasa donosi pod datą 30 września:

Na skutek prośby władzy wojskowej zamknięta została granica francusko-szwajcarska dla ruchu osobistego między Francją a Szwajcaryją. Wysyłanie do Szwajcaryi listów, te-

legramów, posyłek pocztowych jako też posyłek dla jeńców zostaje narazie wstrzymane.

Odroczenie parlamentu angielskiego?

„Daily Telegraph“ dowiadyuje się, że parlament angielski odroczony zostanie do 12 października, gdyż rząd uniknąć chce chwilowego przedłużenia debatów o wprowadzeniu powszechnej służby wojskowej. Poza tem chce rząd spokojnie przeprowadzić prawo, dotyczące finansów państwowych.

Więści z Wilna.

Osoba, przybyła z Wilna do Łodzi, zakomunikowała nam wieści następujące:

Do ostatniej chwili rosjanie nie zdawali sobie sprawy z tego, jak się rzecz przedstawia. Miasto przepelnione było uciekinierami z Królestwa i miast litewskich obsadzonych już przez Niemców. Poddanych austriackich i niemieckich, bawiących w Wilnie, wysłano w głąb kraju. W ostatnich dniach pobytu rosjan zaczęto w sposób bezceremonjalny wyłapywać młodzież, którą wysyłano do robot wojskowych. Doszło do tego, że patroli obsadzali dworce i przymusowo uprowadzali przyjezdnych. W mieście panował chaos. Nikt nie wiedział dokładnie, jak się sytuacja przedstawia. Najlepszym dowodem braku orientacji u władz rosyjskich jest fakt, że jeszcze w piątek, dnia 17 b. m. wieczorem, znajdowała się w mieście policja, a nazajutrz, w sobotę, 18 września, o godz. 6 rano, wkroczyli do Wilna podjazdy niemieckie.

W nocy z piątku na sobotę ludność pojęta, że zbliżają się chwile przełomowe. Oddanie miasta odbyło się zupełnie szczęśliwie, t. j. bez ofiar. Wyszczepienie mostów kolejowych było oznaką, że rosjanie cofają się. Jeszcze kilka godzin przed ustąpieniem z Wilna, obozy rosyjskie krążyły w mieście i poza miastem, a nawet w pobliżu pozycji niemieckich. Tuż pod miastem walk nie było.

Obecnie położenie miasta przypomina zupełnie sytuację, wytworzoną w Warszawie. Drożyzna jest nader dotkliwa.

W pierwszych dniach obsadzenia miasta panował tam kompletny głód, rosjanie wywieźli z sobą wszystkie zapasy żywności. Długi postój cofających się wojsk rosyjskich pogorszył znacznie stan sanitarny miasta. Ukazały się epidemie cholery i dyzenterji.

Ludność polska Wilna oceniła doniosłość chwili.

Gdy w mieście nie stało policji, zorganizowało społeczeństwo polskie sprzyjającą milicję obywatelską, której władze wojskowe wyraziły uznanie za doskonałą organizację. Na razie w mieście żadnych pism niema. Redakcje gazet polskich i rosyjskich przeniesione zostały dalej na wschód.

O najważniejszych wypadkach wojennych dowiaduje się ludność z komunikatów, wywieszanych przed gmachem komendatury.

Narazie handel zupełnie ustał. Najpilniejszym zadaniem jest — wystarać się o jakie takie zaopatrywanie miasta w produkty żywnościowe.

Wielu łodzian i warszawiaków, nawracających od dłuższego czasu w Wilnie, zwróciło się do komendatury o ułatwienie im podróży do miast rodzinnych. Spotkali się z uprzejmością władz wojskowych, które niezamierzonym udzielają biletów wolnej jazdy. Jedzie się do Łodzi drogą na Toruń.

W kilka dni po zajęciu miasta, gubernator Wilna, generał-lejtnant von Wegner wydał do ludności Wilna i okolic odezwę w językach: niemieckim, polskim, litewskim i żydowskim.

W odezwie tej powiedziano między innymi, że ludność ukazywać się może na ulicach tylko od godz. 5 rano do 10 wieczorem; za ukrywanie wojskowych rosyjskich grozi kara śmierci lub 10 lat więzienia. O wypadku śmierci należy zakomunikować biurowi sanitarnemu miejskiemu, które ze swej strony zobowiązane jest donieść o tem władzom.

Wobec stwierdzenia w Wilnie epidemii cholery i dyzenterji, poleca się ludności pić tylko wodę przegotowaną, najlepiej herbatę. Mieszkańcy Wilna winni się poddać szczepieniu ochronnemu ospy i cholery.

Jak nas poinformowano, zwróciła się ludność Wilna do władz z prośbą o możliwe przyspieszenie komunikacji pocztowej i kolejowej.

Kupcom wileńskim chodzi o wprowadzenie z Królestwa tych towarów, których im na Litwie brak.

Jak słyszeliśmy wybiera się też grono manufakturzystów wileńskich do Łodzi po zakup manufaktury.

Kronika

(r) **Monopol tytoniowy.** W najbliższych dniach wprowadzony ma być w obrotu generał-gubernatorstwa warszawskiego monopol tytoniowy. Organizację sprzedaży wyrobów tytoniowych objął związek fabrykantów niemieckich, który będzie dostarczał towaru dystrybucjom. Sprzedaż w sklepach papierosów odbywać się będzie mogła nadal jedynie na zasadzie pozwolenia przydziału policji. Warszawskie fabryki papierosów otrzymały polecenie przerwania pracy. Najniższa cena papierosów wynosić ma 9 kop. za 10 sztuk, najwyższa 6 kop. sztuka.

(g) **Sprawa paszportowa.** W dniach najbliższych przybędzie do Łodzi kilka komisji fotograficznych, które dokonywać będą zdjęć fotograficznych dla paszportów.

Kto opuścił Łódź, a pragnie otrzymać paszport, winien się zwrócić piśmiennie do łódzkiego biura paszportowego z dokładnym wskazaniem swego dotychczasowego adresu łódzkiego i miejscowości, gdzie został fotografowany. Paszport będzie takim nieobecnym łodzianom wysyłany bezpłatnie.

(k) **Karta węglowa.** Na zasadzie rozporządzenia władz policyjnych co do nowej procedury sprzedaży węgla przez wydział sprzedaży węgla przy magistracie, zostały już przygotowane odnośne karty węglowe.

W karcie węglowej oznaczony jest № bieżący i № z paszportu, nazwisko i adres właściciela, liczba pokoiów, rodzaj zajęcia, oraz waga wyznaczanego węgla. Nadużycia z kartami węglowymi będą karane.

Karty węglowe już rozpoczęto wydawać w wydziale sprzedaży węgla w magistracie, w godzinach biurowych. Zgłaszający się po otrzymanie karty węglowej winni zaopatrzyć się w paszport niemiecki.

Sprzedaż węgla w magistracie jest obecnie wstrzymana z powodu braku węgla. Nadejście nowych transportów węgla oczekiwane jest w przyszłym tygodniu.

(k) **Z karty chlebowej.** Od poniedziałku d. 4 b. m. w biurach udziałów Komitetu rozdziału

chleba i maki wydawane będą nowe karty chlebowe, koloru piaskowego, na czas od 11 do 24 października.

(k) **Bezpłatna pomoc lekarska dla robotników.** Zorganizowano z dniem 22 października 1914 roku przez zarząd związku zawodowego robotników przemysłu włóknistego bezpłatną pomoc lekarską dla robotników, została następnie rozszerzona na wszystkie związki zawodowe robotnicze, zjednoczone w robotniczej komisji międzyzwiązkowej. Cały szereg lekarzy zadeklarował bezpłatne udzielanie robotnikom porad z kartkami związku, a następnie, na zebraniu związku właścicieli aptek uchwalono bezpłatnie dostarczać lekarstwa robotnikom, zrzeszonym w związkach. Organizacja pomocy lekarskiej została uskuteczniła przez zarząd związków w ten sposób, aby nie przeciążać lekarzy i właścicieli aptek, przez odpowiednio prowadzoną statystykę i równomierny podział pomiędzy poszczególnych lekarzy i apteki wysyłanych pacjentów. Jednakże, z biegiem czasu wielu lekarzy, oraz właścicieli aptek, uchylało się od wypełnienia przyjętych zobowiązań.

Ponieważ wywołało to przeciążenie pozostałych lekarzy, oraz aptek, przeto biuro wydziału pomocy lekarskiej przy związkach zawodowych wystąpiło z odnośną interpelacją do uchylających się pp. lekarzy i aptekarzy, co miało ten skutek, iż obecnie wszyscy lekarze i właściciele aptek przystąpili do dalszej współpracy przez udzielanie bezpłatnych porad robotnikom, ewentualnie wydawanie bezpłatnie lekarstw. Odmówili dalszego niesienia bezpłatnej pomocy lekarskiej jedynie jeden lekarz, oraz jeden aptekarz.

Biuro pomocy lekarskiej dla robotników mieści się obecnie przy ul. Pustej pod nr. 6 w lokalu związku zawodowego robotników przemysłu włóknistego i przyjmuje robotników, zgłaszających się po kartki do lekarza i apteki w czasie od godz. 3 do 5 po południu codziennie.

(k) **Peżyozki pod zastaw książeczek oszczędnościowych banku państwa.** W nadchodzący poniedziałek w banku handlowym wydawane będą pożyczki pod zastaw książeczek oszczędnościowych rosyjskiego banku państwa, w godzinach od 9 rano do 1 po poł.

(g) **„Samepomoc niemiecka“.** W lokalu niemieckiego związku śpiewaczego Piotrkowska 243, odbyło się wczoraj zebranie organizacyjne Tow. „Samepomoc niemiecka“. Tow. te ma za zadanie tworzyć niemieckie kooperatywy spółdzielcze.

(g) **Tow. wzajemnego ubezpieczenia od ognia.** Dyrektor Tow. kredytowego m. Łodzi p. Leon Gajewicz przedstawił magistratowi projekt utworzenia Tow. wzajemnego ubezpieczenia od ognia. Projekt ten będzie wkrótce rozpatrywany przez magistrat.

(g) **Wyplata pensji.** W nadchodzący poniedziałek wypłacane będą kierownikom kompletów dla analfabetów-dzieci pensje za sierpień i wrzesień.

Z dniem 1 października komplety te zostały zlikwidowane.

(k) **Zaopatrzenie miasta w wieprzowinę.** Urząd starszych majstrów cechu rzeźników łódzkich ujął w swe ręce sprawę zaopatrzenia miasta w mięso wieprzowe, stwarzając zrzeczenie cechowe dla zakupu świń. Zrzeczyło się 60 majstrów — rzeźników. Żywy towar przyjmuje od dostawców magistrat przez specjalnie delegowanego w reżni urzędnika i następnie oddaje cechowi, który rozdziela je na sztuki pomiędzy udziałowców.

Rozdziałem sztuk w zrzeczeniu majstrów cechowych zajęci są pp. Laskowski, Bolesław Niedźwiedzki i Jul. Gent.

Zakupy żywego towaru z poza granic powiatu łódzkiego uskuteczniła dostawca urzędowa, p. Frankowski, który, podług umowy, zawartej z cechem rzeźników, zobowiązany jest dostarczać dla Łodzi tygodniowo 240 sztuk nierogacizny. Skup żywego towaru w okolicy Łodzi pozostaje w ręku Piestrzyńskiego, który dostarcza około 40 sztuk tygodniowo.

Ostatnio cena żywego towaru dla rzeźników na miejscu w Łodzi skalkulowana była w wysokości 47 kop. za funt żywej wagi.

(k) **Przemalowywanie szyldów.** Dziwnym jest indyferentyzm cechu majstrów malarskich wobec palącej kwestji przemalowywania szyldów, nakazanego przez odnośne władze. Artystyczne szyldy przyczyniają się wiele do estetyczności miasta. W Ło-

dzi sprawa ta jest wielce zaniedbana i stanowczo odczuwa się brak jakiegokolwiek fachowej organizacji w tej mierze. Korzystają z tego wszelkiego rodzaju partacze, którzy bez fachowego wykształcenia obejmują zaniedbaną przez właściwy cech placówkę i gorliwie przyczyniają się do zepszczenia miasta.

Łódzki cech majstrów malarskich winien zainteresować się żywiej sprawą przemalowywania szyldów, utworzyć i podać do publicznej wiadomości spis odpowiedzialnych za swe prace majstrów, aby w ten sposób uniknąć błędów ortograficznych.

(f) **Z handlu zwierzymą.** W tych dniach w handlu demokratycznym pojawiły się zajęcia. Przeważnie jednak żądają za nie tak wysoką cenę, (2 rb. 50 kop. za sztukę) że nie można sobie pozwolić na kupno zajęcia.

(f) **Królki.** Wczoraj w sprzedaży na targu pojawiły się króliki żywe. Nie znalazły jednak pokupu, żądano bowiem niezwykle wysoką cenę — po 2 rb. 50 kop. za sztukę.

(r) **Znalezione weksle.** Są do odebrania w redakcji za udowodnieniem następujące weksle: na rb. 18 — płatny 20-12-13 r., wystawca (podpis nieczytelny) na zlecenie E. Solnik; na rb. 100 — płatny 31-8-14 r., wystawca D. L. Rubin, z l. E. Solnik; na rb. 25 — płatny 1-10-14 r., wystawca T. Grunberg, z l. D. Grunberg.

(r) **W poszukiwaniu rodziny.** W dniu 30 września r. b. zmarł w szpitalu małż. Poznańskich Jan, syn Franciszka, Leszezyński, stały mieszkaniec miasta Łuków, siedleckiej gubernji, urodzony w roku 1849.

Za pośrednictwem „Kurjera“ zarząd szpitala poszukuje rodziny, która zajęłaby się pochowaniem zwłok s. p. Leszezyńskiego.

(r) **Zemsta „szubaka“.** Do córki jednego z właścicieli domu przy ul. Nawrot zalecał się kilkunastoletni szubak. Wyrzucony przez ojca swego ideału za drzwi niefortunny adonisek zamścił się w ten sposób, że podał o kamieniczniku ogłoszenie w jednym z piśm miejscowych tej treści: „X. X. umysłowo chory, zbiegł z Kochanówki. Odprowadzić do domu №... i t. d.“

Mściwy szubak z piekielną uciechą obserwował, jak żyjącyw znajomi kamienicznika odprowadzali go do domu, traktując jak wariata.

(k) **Kradzieże.** Z mieszkania Rejny Silberstein przy ul. Zachodniej złodzieje skradli 9 i pół arszyna towaru czarnego, 1 munię, 5 arszynów towaru granatowego, palto męskie, 2 sztuki towaru granatowego i pertmonetkę z 2 rb. 60 kop.

(f) **Wypadek cyklisty.** Wczoraj o godz. 12 w południe, przejeżdżający przez skwer na rynku Targowym, cyklista, 19-letni mieszkaniec Rogowa, spadł z roweru i złamał nogę. Nieszczęśliwego odwieziono na kurację do szpitala.

Ze związków i stowarzyszeń.

(f) **Ze Stowarzyszenia nauczycieli chrześcijan.** Bardzo dobrą i pożyteczną myśl podjęło, Stow. nauczycieli - chrześcijan, rozszerzając działalność swego biura informacyjnego na prowincję.

Bodźcem do tego posłużyła ta okoliczność, że miasta, gminy, wieśki i parafje gorąco zajęły się w ostatnich czasach oświatą i sprawą szkolną, co wpłynęło na zwiększenie się potrzeby nauczycieli i nauczycielek.

Mając na uwadze, że tylko dobry nauczyciel tworzy dobrą szkołę, Stowarzyszenie poczuwając się do obowiązku wskazania społeczeństwu odpowiednich sił nauczycielskich skierowało swą działalność na prowincję, z której otrzymuje różne zlecenia.

Biuro Stowarzyszenia ma obecnie do polecenia liczny zastęp nauczycieli i nauczycielek udziela wskazówek pedagogicznych, gospodarczych i prawnych dotyczących szkolnictwa, przyezem pośredniczy bezpłatnie.

Czynne jest codziennie od godz. 5 do 8 wieczorem w lokalu przy ul. Konstantynowskiej № 5.

(f) **Ze Stow. właścicieli nieruchomości** poczynił starania u władz odnośnych o pozostawienie w domach wani i kotłów, służących do ogólnego użytku lokatorów. Na skutek tych starań otrzymało Stowarzyszenie odpowiedź przychylną pozwalającą na pozostawienie w każdym domu jednej wanny i jednego kotła w pralni dla użytku lokatorów.

Obecnie w celu uzyskania pewnych ulg podatkowych, Stowarzyszenie właścicieli nieruchomości wystąpiło delegacją do warszawskiego generał-gubernatora.

(r) **Towarzystwo „Lokator“** wykazuje ruchliwą działalność społeczną, okazuje się bo-

wiem, że w przeciągu tak krótkiego czasu swego istnienia zdołało rozpatrzyć blisko 2000 spraw komornianych, z których 90 proc. załatwione było polubownie i z zadowoleniem obydwuch stron, jak również udzieliło około 6000 bezpłatnych porad.

Sprawy rozpatrują się kolegjalnie codziennie oprócz świąt przez członków zarządu i kłopotowanych sędziów polubownych. — Zasługuje na uwagę, że w wielu wypadkach korzystają z uslug Towarzystwa właściciele nieruchomości, pomimo, że mają własne stowarzyszenie.

(k) **Z Tow. pożyczk. oszcz. rzemieślników w chrześcijan.** W dniu dzisiejszym zarząd Tow. pożyczk. oszcz. rzemieślników chrześcijan (Widzewska 117) wypłaca częściowo zwroty wkładów pożyczk. oszcz. rzemieślników swym członkom.

Teatr i Sztuka.

Teatr Polski (Cegielniana nr. 63).

Dzisiaj po raz pierwszy w Królestwie „Leci liście z drzewa — rok 1868“ — dramat w 5 akt. Wisniowski.

Jutro po południu — „Kościuszkę po Racławicach“, wieczorem: „Leci liście z drzewa“.

„Gra sere“ na głodnych w Konstantynowie.

Koło dramatyczne im. Korzeniowskiego musiało z powodów niezależnych odłożyć zapowiadany spektakl do wtorku, dnia 5 października. Całość sztuki w grze utalentowanych amatorów zyskała na tem, gdyż w ciągu bieżącego tygodnia zespół mógł dalszemi próbami doprowadzić wykonanie do perfekcji w granicach środków, którymi rozporządza.

Cel szlachetny oraz udział w przedstawieniu najlepszych sił towarzystwa, zapewniają spektaklowi niewątpliwie powodzenie. To też ci, którzy jeszcze nie zdążyli nabyć biletów, powinni się pośpieszyć do księgarni Fiszera, aby w ostatniej chwili uniknąć natłoku przy kasie.

Koncert.

Jutrzejszy koncert na rzecz sekcji postr. pracy przy łódz. żyd. Tow. ochrony kobiet, zapowiada się niezwykle interesująco. Na program złożą się utwory naszych i obcych kompozyterów.

Pierwszą część koncertu wypełni, rzadko grywana u nas, piękna Sonata Griega na wiolonczelę i fortepian, które wykonają pp.: prof. Kochański i Nirstein.

Pani Birnbaum odśpiewa arję z „Hrabiny“ Moniuszki oraz pieśni Hanna i Hildacha. Utwory Chopina grać będzie prof. Nirstein. W ostatniej części koncertu prof. Kochański odegra „Kol Nidrei“ Brucha, Réverie własnej kompozycji i brawurową Rapsodję węgierską Poppera — Liszta.

Niewielką pozostałą ilość biletów nabywać można u pp.: Friedberga i Koca Piotrkowska 90, jutra zaś od 6 wiecz. przy kasie sali Koncertowej.

Cechy

a Resursa rzemieślnicza.

III.

Przed pięciu laty niektórzy rzemieślnicy łódzcy odczuli potrzebę zrzeszenia się w celu wspólnego porozumienia się w sprawach fachów pokrewnych i ogólnorzemieślniczych. Potrzeba ta wyłoniła się w rzemiośle niezem Stowarzyszeniu śpiewaczem „Lira“, w którym jednak na omawianie spraw poza ścisłymi ramami artystycznymi nie pozwalała ustawa. Wówczas to zakrzętnięto się około utworzenia nowej specjalnie rzemieślniczej instytucji i w początku marca 1911 roku powołano do życia Resursę rzemieślniczą.

Instytucja ta, mająca w pierwszym rzędzie na celu podniesienie poziomu rzemiosła łódzkiego i zbudowanie ze snu latargicznego do pracy kulturalnej cechów rzemieślni-

Czas odnowić prenumeratę.

Zawiadomienie.
Kto z Panów chce mieć palto dobrze dopasowane niech się ubiera w zakładzie krawieckim **Francoiszka Klinowskiego, Piotrkowska 155.**
3360-4

Potrzebny zaraz LEKARZ

do mniejszego miasta. Pensja stała 500 rb. miesięcznie i duża praktyka. Łaskawe oferty w „Kurjerze” pod „Lekarz”.

Zawiadomienie.

od dnia 1 października w szkole kroju i szycia otwarty zostaje trzy miesięczny kurs nauki kroju i szycia za opłatą dwóch rb. miesięcznie, po skończonym kursie uczniowie otrzymują patenty. Zapisy od 10 do 2 po południu w szkole kroju i szycia Apolonji Kopytowskiej, ul. Piotrkowska 154.

ODEON

Dziś! - Dziś!
Po raz pierwszy w Łodzi
Dziś! - Dziś!

Wielki dramat żyłowy w wykonaniu artystów teatru — **Stanisławskiego** w Moskwie w 6 aktach.
p. t. **NIKCEMNA KOBIETA**
z p. Januszką i p. Abakszewem w gł. rolach.
Ponadto pierwszorzędny program.

CASINO

Dziś!!!

Po raz pierwszy w Łodzi!!

SZKOŁA ŁÓDZIEJSKA

(Oliver Twist) podług wszechświatowego arcydzieła Karola Dickensa w 6 aktach.

WOJNA ostatnie zdjęcia z placu boju.

Teatr Polski

Cegielniana 63.

Bilety do nabycia od środy w Cukierni W-nego Gostomskiego, a od soboty w kasie teatru. Cegielniana 63 — — — Cegielniana 63.

W sobotę, dnia 2 i w niedzielę, 3 Października. Początek o g. 7 wieczór. Pierwszy raz w Królestwie Polskiem
Nowości! Nowości!
LECA LIŚCIE Z DRZEWA... ROK 1863
(z Krainy Jez i mogił) Dramat narodowy w 5 aktach Józefa Wieniawskiego.

W Niedzielę, dnia 3 Października 1915 roku. - O godzinie 3 po południu.
KOSCIUSZKO POD RACŁAWICAMI obraz historyczno-ludowy w 7 obrazach A. W. LASOTY.

7-ie klasowe Gimnazjum Żeńskie

Klary Wolfsohn

Długa 31.

Przyjmuje zapisy nowostępujących uczennic do wszystkich klas codziennie od 10—12 i od 5—7. Przy gimnazjum otwarty został ogród dziecięcy (szkoła freblowska) urządzony według wymagań nowoczesnych.

Kursy pedagogiczne wieczorowe

dla freblanek, ochraniarek, nauczycielek początkowych oraz osób, pragnących uzupełnić braki swego wykształcenia. Język polski, literatura, historia, geografia, przyroda, arytmetyka, metodyka, pedagogika, higiena, śpiew, słojd, rysunki. Kurs niższy i wyższy. Można zapisywać się na wszystkie przedmioty, lub na poszczególne w Zakładzie Naukowym Heleny Cholewickiej, Mikołajewska 83, między 3-cią a 5-tą. 3429-2

Cement, Gips i Tekturę

smołowcową wagonowo i ze składu polecają
Jess, Kawecki i S-ka
Widzewska 75. — — — Widzewska 75.

Drzewa owocowe

w najlepszych gatunkach są do nabycia po tanich cenach.
R. ZAURER
Szkółki drzew „Romanów” w Rudzie Pabjanickiej.

Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości

zawiadamia, że dostarcza swym członkom, poczynając od dnia 5-go października r. b., na zasadzie zezwolenia Prezydium Policji, książki meldunkowe, karty i stemple po cenie kosztu, a mianowicie:

Książki	po 1 rb. 85 kop.
Karty	1
Stemple	50

Zarząd.

5 POKOI i KUCHNIA

z wszelkimi wygodami do wynajęcia zaraz ul. Piotrkowska 164, Żadewicz.

TY

tunie rosyjskie, niemieckie, austriackie, tureckie węgierskie i hercegowina. PA pierosy niemieckie najlepsze gat. z banderolą „Zivilverwaltung”. MA chorka rosyjska oraz gilzy z najlepszej bibułki. Poleca po cenach hurtowych S. Szwedziński, Piotrkowska 145 sklep w podwórzu. 3313-1

Gabinet dentystyczny

I. Fiszer-Blumin
Konstantynowska 12 został ponownie otwarty. Przyjmuje lekarz dentysta **Bloch = Fiszerow.**

Nauczyciel muzyki

pianista **Feliks Kalpern** rozpoczął zajęcia Mikołajewska № 20.

MIEŚO

JARSKIE

A. Srokowskiego

I-sze Kotletowe

zastępująca cielęcą i pularę. Torbka za 20 kop. na 6 kotletołów.

II-gie Pierogowe

zastępująca wołową i wieprzową. Torbka za 20 kop. na 9 kotletołów lub 25 pierogów, lub 35 uszek-pasztecików do barszczu, lub jako faszerek do kalarepy i kapusty faszerowanej

Sprzedaż Hurtowa Edmund Bogdański Dzielna 30.

Żądać wszędzie!!! 3311-10

Lekarz Dentysta

F. CZLENOW

była asyst. d-ty Belle Piotrkowska Nr. 200, przyjmuje. 3190-10

Maszyny do szycia

ORZEŁ (ADLER)

Jeneralna reprezentacja: Łódź, Pałac Mayera № 5. Wszelkie dodatki. Reperacja i czyszczenie.

Powrócił

Felczer z Buska

po długoletniej praktyce w szpitalu św. Łazarza; przyjmuje codziennie; trykoje masażu i t. p. Aleksandrowska 37. Kaszyński

PROSIĘTA

do chowu (rasowe) są do sprzedaży. Wiadomość u stróża Mikołajewska 40. 3450-3

Złoty zegarek

damski zgubiono w piątek między 10-1 przechodząc Piotrkowską, Targową, Miłszą. Za nagrodą oddnie Targowa 101. 3441-1

Akuszerka

z dyplomem Cesarskiej Akademii medycznej w Piotrogródzie praktykująca 20 lat przy imię porody. Dyskrekcja zapewniona Andrzejka 39, m. 10 od 12-5. Odpowiedzi na listy.

Abiturjentka

gimnazjum poszukuje kondycji na wyjazd, warunki skromne. Oferty pod „A. Z”. 3425-1

Lekarz Dentysta

P. Żytnicka

Konstantynowska 9 od 9 rano do 7 wiecz. 3173-8

Ogłoszenia drobne:

AIAIAI Meble w dużym wyborze po cenach niższych wobec zastój sprzedaje magazyn mebli Władysława Romiszewskiego. Piotrkowska 116, I piętro front. 3386-5

A.A.A. Byle zaraz sprzedam maszynę, fortepian. Mikołajewska № 95 m. 27. front i piętro. 3373-6

A.A.A. 3 Maszyny do szycia kupię. Łagiewnicka 31 m. 8. 3431-10

A.A.A. Meble różne wyprzedam tanio. Mikołajewska 40 m. 2. 3454-2

A. Akuszerka Lelewska, przyjmuje panie na słabość, udziela porad. Dyskrekcja zapewniona. Główna 42. 3456-8

A. Akuszerka Marja Kudicka, przyjmuje na słabość, udziela porad. Dyskrekcja zapewniona. Piotrkowska № 197 m. 8. 3345-5

A. Akuszerka przyjmuje chore udziela porad, biednym ustępstwo dyskrekcja. Piotrkowska 223-25. 12

A. Każda ilość Główna 59. 3374-10

A. Biuro prasy Pilsarskiego, Andrzejka 7. 3442-10

A. Damski krawiec z powodu kryzysu szyje elegancko kostjmy od 10 mk., palta od 8 mk., suknie od 2 marek. Pracownia E. Rudzkiej, Piotrkowska 17, lewa oficyna parter. Nadeszły świeże żurnale. 3438-2

A. Do sprzedania 2 resorki i mała węgielka kolejna, elegancki powozik. Ul. Kielbacha № 24 u gospodarza. 3462-1

A. Gorsety gotowe i obstalunkowe poleca polska pracownia „Renoma”. Przyjmuje przeróbki, reparaacje, pranie, ul. Główna 17. 3136-10

A. Oropetytor potrzebny dla przejścia kursu 4 i 5-ej klasy szkoły przemysłowej. Radwańska 6 m. 17. 1

A. Kupuje kwity lombardowe i maszyny do szycia. Brzezińska 10 miesz. 9. 3380-10

A. Kupuje kwity lombardowe, piące dobrze, oraz biżuterję, zegarki i zęby sztuczne używane. Stary Rynek 6. Kspelus. 3375-6

A. Kupię tryczkę używaną koleją w dobrym stanie tylko tanio. Adresy proszę zostawić w adm. „Kurl. Łódzkiego” Zachodnia 37. 0

Kupię stare zużyte czcionki na materiał do odlewni. „Kurjer Łódzki” Zachodnia 37. 3251-0

Kartofle 85 kop. ćwiartka do sprzedaży. Widzewska 77. 3369-3

Łóżka żelazne, materace, umywalki, naczynia kuchenne najtańszej sprzedają Chodkowski i Lenk. Mikołajewska 25. 3400-7

Materiały do sprzedania bardzo tanio. Ul. Staro Cegielniana № 4. 3

Nauczycielka polskiego języka, historii i literatury, słuchaczka kursów Piotra Chmielowskiego, ma jeszcze godziny wolne. Nawrot 12, 3 piętro. 3412-2

Paniaka umiejąca szyc na maszynie nie potrzebna. Wiadomość w aptece ul. Zgierska 54. 3444-1

Pianina, fortepiany, nowe używane, strojenie, reparaacja, zamiana, przewiezienie. Ceny niskie, Chodkowski Mikołajewska 25. 3401-2

Poszukuję dzierżawy od 10 do 15 morgów ziemi z budynkami. Oferty sub. „Dzierżawa” w administracji. 3416-3

Potrzebny korepetytor z średnim wykształceniem. Andrzejka № 58, Rybarkiewicz, 8-9 wiecz. 3436-3

Potrzebna panienka do sztytkowej roboty chrześcijanka. Zgłaszać się tylko w sobotę ul. Widzewska № 11-13. 3439-1

Poszukiwana kucharka oraz mioda do uczucia dalewczyna 10 do dziecka. Konstantynowska 13 m. 10. 1

Potrzebne modelki do Szkoły Sztuk Pięknych, zgłaszać się do kancelarii szkoły. Ulica Piotrkowska № 17, w godzinach od 1-9 do 2, i od 6-9 do 7. 3469-2

Posortek przełotek (żelazne kółka) sprzedam. Wiadomość: Nowa 5, róg Przejazd 1/2-2/2. 3445-2

Sprzedam biurko. Wiadomość: ul. Kowińska 9 m. 8, (Karolów) za dworcem kaliskim. 3197-1

Udzieleć lekcji języka hebrajskiego w języku wykładowym polskim. Dawid Maków, Widzewska 36.

Wynajmę pokoje umeblowane pojedynczo lub dwa razem z usługą, światłem elektrycznym i wanną, lub oddam nauczycielce za pomoc w nauce dwom 4-to klasistkom. 3418-3

Zdolna krawcowa, wdowa, obarczona trojgiem dzieci, która pracowała w magazynach warszawskich, prosi uprzejmie o powierzenie robót wszelkich w zakresie krawiectwa wchodzących. Wykonanie staranne, ceny nadzwyczaj niskie. Długa 16, w oficynie, na parterze, Dobrowolska. 3166-0

Zaginął dowód № 3114 Oddziału I Łódzkiego Warszawskiego Akcyjnego Towarzystwa Pożyczkowego. Zachodnia № 31. 3417-3

Zaginął dowód № 11553 Oddziału I Łódzkiego Warszawskiego Akcyjnego Towarzystwa Pożyczkowego. Zachodnia № 31. 3443-1

Zaginął paszport niemiecki, wydany w Łodzi, na imię Stanisława Ziolkowskiego. 3437-1

Zaginęła książeczka legitymacyjna i książka za onogowa z Komitetu na imię M. Janny Ostaszewskiej. 3448-1